Ч. 162 Субота 20 липня (1 серпня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвика Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Критичне положенє Туреччини.

На всї боки сїпають Туреччину: в Македониї і на Креті, в малій Азиї і в Сириї, а навіть в далекій Арабії, але найгірше і найнебезпечнїйше на Креті. Що дня приходять звідтам вісти, котрі доказують, що мимо всїх заходів держав европейских нема надії на яке поліпшенє, на успокоєнє острова. Греция мішає ся до сеї справи, піддержує ворохобню і не дає завести нїяких реформ, на котрі вже згодились були держави европейскі і на котрі приставали навіть самі Кретийцї. Але в першім ряді все-таки мусять рішати самі Кретийцї. Отже чого хотять они? Ми дивимось лиш дуже здалека на то, що дїє ся на тім острові; не знаємо відносин на нїм зовсїм, не знаємо навіть поодиноких фактів, а чуємо хиба лиш від часу до часу, що Турки зарізали тілько, а тілько християн а християни убили тілько, а тілько Турків. Длятого не від річи буде послухати, що говорять о ситуациї на Креті і о положеню Туреччини особи, котрі знають докладнїйше всї відносини.

В парискім виданю американьскої ґазети „New-York Herald" появила ся оногди статия зпід пера чоловіка, котрий знає дуже добре відносини на Креті і взагалі в Туреччинї, а котрий не лиш обєктивно обговорює цїлу критийску справу але й подає способи, як би єї залагодити. Чоловік той, підписавший ся під своєю статею „Un Diplomate" каже так:

Кретийцї під републиканьскою самоуправою не були зовсїм щасливійші, як під пановане Риму, Арабів і Византийцїв. Під ярмом Венециї стогнали они так тяжко, що в 17 столїтю просили самі султана, щоби він їх висвободив і взяв в свою опіку. Тепер же хотять они скинути ярмо турецке. Курзон, анґлїйский підсекретар державний сказав в однїй із своїх бесїд парляментарних, що жителї Крети суть такого характеру, з котрим дуже трудно дати собі ради. Они знають дуже добре з досьвіду, які наслїдки має для їх добробиту ворохобня, а мимо того їх поступованє не вказує на розвагу і уміренність. Трудно сказати, хто із обох частий населеня більше винуватий: чи Турки, чи християни. В 1889 збурено більше мошей, як церков. А Білїотті писав свого часу до анґлїйского правительства: Християнам належить ся так само нагана, як і магометанам; убито більше магометан як християн. Кн. Бісмарк виказав свого часу погляд, що Кретийцям при нормальних відносинах було би лїпше під турецким, як під грецким панованем. Ті, що показують велику охоту прилучити Крету до Грециї — каже автор статї дальше — виставляють собі сьвідоцтво великої легкодушности, бо жителї острова боять ся так само, щоби їх не брали до войска, як і підвисшеня податків, а до того дійшло би певно, коли-б остров дістав ся під грецке пановане. По правдї сказавши, хотїли би Кретийцї найрадше завести якийсь ідеальний стан; они би хотїли не лиш зменьшити теперішні податки але таки зовсїм їх знести і то єсть причина, длячого они знову зворохобили ся.

Отже що робити? Автор каже, що всї держави европейскі повинні би обом спорячим сторонам предложити свою волю. Европа знає, чого хотять і могла би спокійно слухати, що буде на то Туреччина говорити, а відтак порішити. В виду такого рішучого виступленя мусїли би й ворохобники зробити деякі уступки Туреччинї. Впрочім мусїли би держави вислати до Крети і свої фльоти та завести бльокаду острова, щоби не допустити тут анї грецких еміґрантів, анї турецкого войска. Тим зробили би держави велику прислугу і Туреччинї і Грециї і Кретийцям. Треба би наконець збільшити число християньских урядників і установити на Креті трибунал касацийний. Правда — каже на конець автор, що то трудна задача надавати нові привилеї островови, котрий нїколи не був вдоволений, але положенє Туреччини єсть так критичне, що треба би і на то згодити ся.

Положенє Туреччини єсть дійстно дуже критичне. Ворохобня зі всїх боків пожирає величезні суми а скарб державний не має майже нїякого доходу. Податків не хоче нїхто платити а в слїд за тим і урядники не дїстають платнї, жиють як можуть; хто де може зарвати який бакшіш (лабове), то бере єго зовсїм отверто, навіть не криє ся з тим. Ще найбільше доходу мало турецке правительство до недавна з мита і длятого урядникам митовим виплачувано досить правильно їх пенсию. Тепер же і ті доходи зачинають рвати ся. Тамтого же місяця не виплачено платнї вже й митовим урядникам, через що бакшіш завів ся вже й в урядах митових. Урядник волить замість великого мита, з котрого не має нічого, взяти малий бакшиш і сховати до своєї кишенї. В якім грошевім клопотї мусить знаходити ся Туреччина можна зміркувати вже по тім, що сего року навіть мито дало о 60 процент менше доходу, як торік в тім самім часї. Турецкі амбасадори за границею від нового року

---

5)

До бігунів.

(За Паєром, Зїґлершмідтом, Льорцінґом і др.)

II.

Бальоном до бігуна. — Попередники Андре'ґо. — Андре на Шпіцберґах. — Шпіцберґи триста лїт тому назад. — Що кажуть знатоки о виправах Нанзена і Андре'ґо до бігуна.

(Дальше).

Здаєсь, як би для Шпіцберґів від якогось часу наставала знову красша доба, хоч давні часи для них без сумнїву вже не вернуть ся. Ще й тепер їздять туди риболовцї, але від недавна вибирають ся туди лїтом що раз частїйше люди з Европи на прогульку, шукають там серед ледів прохолоди, розривки і приємности. Виїзджають цїлі кораблї европейских туристів, вибирають ся туди і виправи наукові. Так н. пр. стало ся і сего року. Синє небо Італїї та високі снїгом вкриті гори Швайцариї вже пережили ся, навкучили ся Европейцям. Подорож Андре'ґо зробила Шпіцберґи ще лиш більше популярними і попри виправи наукові, які заїздять туди що року, будуть европейскі туристи прибувати мабуть ще частїйше. Шпіцберґи мимо своєї ледоватости, чи може як-раз задля тої ледовости представляють місцями дуже красний, ба величавий вид. На островах піднимають ся високі ґранїтові гори, а між ними сунуть ся в долину величезні ожеледицї. В ярах положених більше до сонця, єсть навіть, як на так студені сторони, буйна ростинність. Лїтом, особливо коли розвинесь папороть, представляєсь очам прекрасний вид, нагадуючий нїби якесь зачароване місце; іде ся нераз кілька миль снїгами і ледами, а нараз приходить ся в долинку, що цїла вкрита буйною зеленю. Иноді стає чоловік просто счудуваний і сам не знає, що з ним дїє ся: величезні простори землї доокола него червонїють ся, як би тут хтось розлив цїле море крови, а вкрив землю червоним сукном. То червоний снїг. З'явище се звістне вже від давна зі швайцарских гір, де снїг буває иноді також червоний, але не на таким великім просторі, як тут. Причиною того з'явища єсть дуже маленка ростинка звана снїгокраском, з того рода, що наші зеленицї. Найкрасші сторони на Шпіцберґах, то ті, що лежать понад т. зв. ледовим фйордом. Тут майже цїле лїто буває сонце і нема тої мраки, яка майже вічно вкриває инші сторони островів; тут на невеличкім просторі можна знайти майже всї ростини, які лиш суть на Шпіцберґах. В сїм фйордї суть також і найлїпші пристані і длятого тут єсть перша стация для кораблів, що сюди запливають. Друга дуже добра пристань єсть дальше на півночи, коло даньского острова, на котрім станув Андре з своїм бальоном. Она зве ся Кобебай і сюди заходять всї кораблї, що пливуть на шпіцберґскі води ловити білугу. В сїй пристани єсть ще й та вигода, що недалеко на березї єсть досить велике озеро солодкої води, котра нїколи не замерзає аж до споду і люди можуть тут набирати собі води до пптя.

Але за чим вибирають ся на сї острови наукові виправи? Земля наша на бігунах так нам мало звістна, що можна майже сказати, що лїпше знаємо, як виглядає місяць або марс, як бігуни нашої землї. Для науки єсть тут отже ще богато робити, а Шпіцберґи зі всїх земель, положених на найдальшій півночи, ще найбільше приступні для наукових розслїдів. Около розслїдженя сих островів заслужили ся доси найбільше Шведи, котрі від 1861 р. майже кождого лїта висилають туди людий а шведска лїтература найбогатїйша нинї в наукові працї про сї острови. Шведский професор Отто Торелль, був перший, котрий викрив причину, задля котрої західні береги сих островів суть найприступнїйші, підчас коли всхідні бувають так завалені ледами, що до них не можна нїяк приступити. Показало ся, що попід західні береги іде тепла струя води, що виходить з мехіканьского заливу. Та й сего лїта, як вже сказано, вибрала ся одна виправа наукова на Шпіцберґи, котра поставила собі за задачу розслїдити глубину краю і коли буде можна перейти острови в поперек та розпізнати який ґрунт на островах. Доси звістно лиш то, що земля на сих островах єсть вульканїчної натури. Але вульканїчний ґрунт криє в собі нераз

не діставали своєї платні. Правительство не могло роздобути в инший спосіб гроший, лиш в той, що зачало стягати наї публичного довгу в Солуни, Смирні і Байрути. З тих гроший вислано амбасадорам платню аж сего місяця і то лиш за січень; за лютий дістануть може десь аж в грудни, а коли добре піде то може аж за рік.

В кругах урядових в Константинополи настав великий розлад, а в кругах двірских роз'єіла ся інтрига. Досить навести такий случай: В Пері (часть Константинополя) треба було обсадити посаду міского інжинїра. Посаду що мав обсаджувати префект міста Редван-паша, хотїв переперти свого кандидата, якогось Ферід бея, і постарав ся о то, що й султан на то згодив ся. Завелась сварка між префектом, а везиром. Редван-паша відгрожував ся, що піде з жалобою до султана, бо лиш він має право обсаджувати ту посаду, взглядно предкладати до іменованя свого кандидата. Тим часом іменував султан дійстно кандидата великого везира.

В міністерстві нема також згоди. Тепер говорять знову о якійсь кризї. Кажуть, що має уступити міністер війни бо він виноватий тому, що на Креті і в Гаврані побито турецкі войска; на єго місце має прийти Абдуллах-паша войсковий командант з Крети. Так само має уступити і великий везир а на єго місце — кажуть — має прийти бувший валї в Тріполісї Ахмед Рясім-паша. Для характеристики теперішних сумних відносин в Туреччині треба ще й то згадати, що під самим Константинополем намножило ся богато розбишаків, котрі недавно тому в купелевім місци Ялова вхопили якусь даму.

Перегляд політичний.

Fremdenblatt доносить, що вість подана деякими віденьскими ґазетами о речници приїзду царя до Відня і о проґрамі приготовлень до єго принятя єсть безосновна; проґрами ще не уложено.

Великі промисловцї, котрі недавно тому ходили з жалобою на страйки до президента міністрів, постановили скликати кілька зборів, на котрих мають нарадити ся над тим, чого би домагати ся від правительства і парляменту в цїли зміненя деяких постанов на поли социяльної полїтики.

З Петербурга доносять, що цар казав предложити собі акти о катастрофі на Ходиньскім поли підчас єго коронациї і сам переглянув ся в них та казав, що всему винувата лиш власть адмінїстрацийна. На єго приказ дістав поліцмайстер Москви, Власовский, димісию з правительственної служби а прочі урядники будуть також укарані.

Італїяньскі ґазети доносять, що король Менелик порозумів ся з дервішами в справі спільної акциї против Анґлїйцїв і Італїянцїв та післав їм великий запас всїлякого оружия. Скоро скінчить ся слотна пора, має розпочати ся війна на ново. Менелик носить ся мабуть з гадкою прогнати Італїянцїв зовсїм з Італії і утворити собі приступ до Червоного моря.

Новинки.

Львів дня 31 липня 1896.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар затвердив вибір дра Л. Серафіньского, адвоката і бурмістра в Бохни на заступника презеса ради повітової в Бохни. — Є. В. Цїсар іменував радника будівництва Ів. Матулю старшим радником будівництва. — Ц. к. краєва Дирекция скарбу іменувала провізоричного ад'юнкта касового Алекс. Мелема касиером філїяльної каси краєвої в Кракові, официяла касового Фел. Хшонщиньского провізоричним ад'юнктом головної каси краєвої у Львові, дальше провізоричного официяла касового Вікт. Яцика дійстним официялом, асистента касового Стеф. Поляньского провізоричним официялом касовим, а провізоричного асистента Алекс. Вербяньского дійстним асистентом касовим.

— **Дирекция низшої рільничої школи в Бережници коло Стрия** оповіщує, що з днем 1 вересня розпічне ся там шкільна наука. Подане о приняте до тої школи треба вносити до 15 серпня с. р. До подань треба додати: 1) метрику на доказ, що кандидат окінчив 16-ий рік житя, 2) сьвідоцтво окінченої школи народної, 3) сьвідоцтво моральности від сьвященика і зверхности громадскої, 4) сьвідоцтво лїкарске. Кандидати мають піддати ся вступному іспитови. Річне удержане коштує 150 зр., однако можуть бути приняті ученики безплатно і длятого до поданя треба долучити просьбу о то до Видїлу краєвого. Сини селян мають першеньство. Ті що не одержать безплатного удержаня, мають зложити на руки дирекциї зобовязане родичів або опікунів, поручаюче правильну виплату належитости школї за удержане ученика. Кождий ученик має мати біле і добру обув. Близших пояснень удїляє дирекция.

— **Др. Йосиф Брилиньский**, лїкар головного шпиталю львівского, переїхав сими днями до Янова коло Теребовлї, де обняв місце окружного лїкаря. Др. Брилиньский заживав в ширших кругах львівских Русинів великої симпатиї, як що-до зносин товариских так і здібностий лїкарских, тож дійстно можна ґратулювати Теребовельщинї дуже цїнного набутку в особі дра Брилиньского. Др. Брилиньский відбував довшу практику на відділї примаря дра Зембицкого і придбав собі єго повне признане.

— **Музики войскові** будуть грати в серпни: перед палатою Намістництва в днях: 4, 14 і 25 серпня, перед войсковою командою 5 і 24 серпня, в Стрийскім парку в днях: 6, 13, 20 і 26, на високім Замку 7 і 21, в огородї міскім дня 11 і 28 та вкінци перед головною вартівнею войсковою дня 12 серпня.

— **Лихварска пявка.** Сими днями відбула ся в Коломиї триднева розправа перед судом присяжних в справі звістного лихваря і обманця Юди Розенгека з Печеніжина. Розенгек розпочав свою практику в Косові від покутного писарства, а познакомивши ся в той спосіб з законами і охрестними селянами вносив жалоби до суду против спадкових мас по умерших селянах о фиктивні претенсиї, котрі в той спосіб виграває, що уживав фальшивих сьвідків і сам складав ложні присяги. Пізнїйше підробляв Розенгек векслї, або заплачені векслї переносив про око на свою жінку і обжаловував в судї. В той спосіб Розенгек призбирав в короткім часї около 40.000 зр. маєтку. Селяни, стероризовані Розенгеком боялн ся з ним знакомити ся і звичайно перед смертию скликували сьвідків і перед ними кляли ся, що Розенгека не знають і з ним ніякого дїла не мали. Розенгек був пострахом цїлої околицї, бо де єго нога ступила, там наставали процеси, а в наслїдок того крайна нужда. Але трафила коса на камінь. Мазур

великі богатства. А що було би, як би на Шпіцберґах викрито золото і дияманти? Мабуть повторились би ті часи, коли лише що розпочалась там була ловля китів, і настали би подібні відносини як свого часу в краю Ґріка і в Трансвалї в полудневій Африцї; золотої та диямантової горячки не спинила би там навіть люта студінь.

Але вернім до предмету та послухаймо, яка гадка людий, що знають дуже добре відносини в підбігунових сторонах, про подорож Нанзена і Андре'го до бігуна.

Паєр, що в цвітни 1874 р. доїхав був найдальше на північ, на першу вість о повороті Нанзена висказав таку гадку: Вість, що Нанзен дістав ся до бігуна, уважаю зовсїм рішучо за похибку, повставшу наслїдком якихсь незвістних обставин, бо після мого погляду у в а ж а ю з а р і ч п р о с т о н е м о ж л и в у, щ о б и п р и н а ш и х т е п е р і ш н и х с р е д с т в а х м о ж н а б у л о д і с т а т и с я д о б і г у н а. Мимо того був би я з цїлого серця рад тому, коли-б факти показали чи то нинї, чи колись пізнїйше, що сей мій погляд єсть неоправданий. Поки що однакож кажу, що нема анї гадки о тім, щоби можна дістати ся до бігуна. То лиш одно уважаю тепер за можливе, а іменно, що може удасть ся знову відкрити якийсь кусень землї на далекій півночи, доси нам не знаний, але й то дуже трудно. Єсть лиш один спосіб, яким на далекій півночи можна би щось вдіяти: треба, щоби корабель держав ся прибережної води, т. є. тої вузенької смуги, яка творить ся тим способом, що вітер гонить відстаючий від берегів лїд на широке море, але котра знову вкриває ся ледом, коли стане дути противний вітер. Того способу плавби на ледоватім мори, котрого впрочім можна уживати всего лиш десять до двайцять днів, не хотїв Нанзен вже з гори взяти ся; він як-раз хотїв того, щоби єго корабель замерз в ледї і щоби крига занесла єго на бігун. Замерзнувши в кризї мусїв би Нанзен длятого раз плисти з тою кригою на бігун а відтак вертати з нею назад. Питане отже, чи одна і тота сама крига могла би єго два рази, там і назад нести. То не дасть ся і подумати. Всїм вістям, які не походять просто від Нанзена, не треба вірити; вісти же від самого Нанзена не можна скорше сподївати ся аж він би вернув, а то було би в осени. Може бути, що Нанзен в осени якогось року верне до побережа Сибіри і що вість о тім дійде до нас тогди аж за три місяцї.

Майже такої самої гадки єсть і другий знаток підбігунових сторін, професор Норденшельд. Він каже, що Нанзен не то кораблем або на кризї, але й саньми не міг би дістати ся до бігуна, а то ось чому. Коли він в 1872 р. їздив на північ від Шпіцберґ, стрітив таку перешкоду, якої ніяка людска сила негодна би побороти. Лїд стояв там величезною стїною; крига збирала ся в гору сперла ся одна на другу і утворила вал, мов би зроблений з самих ледових гір, по котрім не можна би ніяк анї переїхати саньми анї хоч би пішки перейти. Коли Нанзенів секретар, Хрістоферзен, що відводив єго аж до Хабарової каже, що в 1893 р. ледовате море було так чисте, як рідко коли, то се не має нічого до річи. Нанзен міг доїхати може навіть до 83 степеня, але дальше лїд єго певно не пустив.

Анґлїйскі підбігунові мореплавцї признають Нанзенови велику відвагу, але нї один не годить ся з єго пляном і майже однодушно кажуть, що Нанзен зважившиї добре місцеві обставини пустив ся в небезпечну дорогу. Адмірал Мак Клїнток каже, що Нанзенови лиш так здавало ся, він так лиш видумав в своїй голові, що коли лїд обхопить єго корабель, то видвигне єго на гору, на кригу; єго лодки за тяжкі, щоби ними можна легко і борзо кермувати серед криги; крига бе нераз об кригу так нагло, що лїд, хоч з хвили був ще зовсїм безпечний, зараз в найблизшій може стати ся дуже небезпечним. — Нарес доказує знову, що Нанзен просто злегковажив собі всї дотепер певні засади успішної плавби на далекій півночи. Коли думає, що лїд понесе єго на бігун, то єго сей здогад не має ніякої основи: О якійсь водній струї на ледоватім мори не знаємо доси нічого; одинока стуя, о котрій знає ся єсть та, котру викликує вітер. — Гукер каже знов, що не можна збудувати такого корабля, котрий видержав би напір криги і не розбив ся. Коли-ж би вода кинула єго де на яке нове побереже, то ослаблена і мабуть зменшена залога не мала би вигляду вернути назад; могла би занедужати на скорбут, єї взялоби ся страшне пригноблене, колиб і серед пітьми довгої почи (ніч на бігунї тягне ся від 23 вересня аж до 21 марта) прийшло ся жити на однім місци в страшенній студени і пустій глухоті без всякого занятя, та серед вічної небезпечности і непевної будучности. Наконець Ґрілї каже ось як: Нанзенів плян має то проти себе, що єго корабель не видержить напору леду і що єго лодками трудно кермувати. Крига може нагло розломити ся і роздїлити людий разом з їх матеріялом. До того всего приходить ще небезпечність недуги і страшна ніч бігунова, котрої повна темнота триває цїлих пять місяцїв. Припустім же — бо й то може бути — що здогад Нанзена, мовби на бігунї була струя, котра несе лїд, то все-ж таки та струя булаби у великій мірі зависима від вітру. А пануючі на бігунї вітри суть зовсїм зависимі від того, як на землі буває — роздїлений напір воздуха і хоч вітри на півночи суть досить одностайні, то все таки з року до року настають в них великі зміни і длятого той чинник від котрого найбільше зависить успіх Нанзенової подорожи, єсть дуже непевний. Після мого погляду — каже наконець Ґрілї — єсть

муляр занятий при фабрицї нафти позичав від Юдки гроші на векслї і плагив, а коли муляр забув, то Юдка вексель обжалував в судї. Муляр обжалував за то Юдку до прокураториї і в наслїдок того викрили ся всї справки Юдки. Розенгек навіть при розправі відповідав з насьмішками. Присяжні судиї потвердили одноголосно вину лихваря а трибунал засудив его на $4^1/_2$ лїт вязницї, а его фальшивих сьвідків кождого на три місяцї.

— Раду міску в Новім Торзї розвязало ц. к. Намістництво за лиху громадску господарку.

— Борба на зелїзничім насипі. Віденьский поліцияпт Віппель відвозив північно-західною зелїзницею до Відня зловленого злодія. В тім недалеко стациї Рец злодій пхнув нагле дверцї, щоби вискочити з вагона. Віппель вхопив его за одїне, однако було вже за пізно і оба випали з поїзду. Але на разї не чули они нїяких скалїчень і борючи ся з собою, котили ся в долину по зелїзничім насипі. Злочинець дер поліциянта пігтями, а вкінци добув ножа, котрий ему неосторожно полишено в кишени, однако Віппель не пускав его і старав ся лише виминути ударів ножа. Вскорі насціла поміч, злодія відставлено до Рецу, а покалїченому Віппелеви дано поміч.

— Самоубийство. Вояк 30-го баталїону стрільцїв в Бродах, Шміль Райхель, в часї маршу на маневри, відобрав собі житє вистрілом з карабіна, бо не хотїв іти на вправи войскові.

— Огонь від грому. В Волківцях під Борщевом упав д. 27 с. м. по великій спецї зливний дощ з громами. Від грому займила ся хата Федя Шкварка. Зразу не було кому ратувати, бо люди були в поли. Опісля, коли позбігали ся, своїм звичаєм не хотїли рагувати того, „що Бог запалив“. Аж на завізванє сьвященика та за его прикладом взяли ся до гашеня, так що удало ся огонь зльокалїзувати. При гашеню дав ся в знаки брак всяких знарядів пожарних. Хата була обезпечена в „Днїстрі“.

— Нещастна пригода. Айзик Тіґер закупив при ул. Городецкій у Львові стару каменицю, щоби её розібрати на материял. Аби розбір каменицї дешевше коштував, постановив Айзик розбирати её не від гори а від долини і тому велїв коло фундаментів копати рови. Рови покопано і мур упав, але так нещасливо, що убив на місци робітника Івана Ланового, з другого Івана Маха сильно потовк. Сам Айзик, побачивши що стало ся, утїк з міста разом с другими робітниками за рогачку, так що комісия поліцийна мусїла списати протокол на основі зізнань сусїдів і перехожих. Лановий полишив жінку і двоє малих дїтий. Трупа Ланового відвезено до шпиталю, а потовченого робітника Маха відставлено до его мешканя.

— Великі огнї навістили сими днями кілька заграничних міст. І так в Будапештї погоріла нова торгова галя, збудована коштом 2 мілїонів зр. Шкода виносить 600.000 зр. Огонь вибух в наслїдок неосторожности робітників, що покривали дах. — В Росиї погоріло місто Білосток, вже другий раз до року. Огонь знищив послїдних 200 домів. Тисяч родин остало без даху. Сумнївають ся, щоби місто по таких двох страшних пожарах могло ще двигнути ся і відбудуватись. — Дня 21 с. м. погоріла цїла дїльниця в містї Гроднї в Росиї.

— Експльозия. В Пятицерквах (Печуг) на Угорщинї вибухли вчера ракети сторожі пожарної, зложені в ратуши. Вибух убив дві особи, а звиж 200 осіб, що були в ринку коло ратуша покалїчив і то богато з них смертельно. В цїлім містї заволоділо велике пригноблене. Бурмістра, що стояв перед дверми ратуша кинуло на середину ратуша і видерло ему лице. — Після новійших вістий, катастрофа настала в склені якогось Кеслера в ратуши, котрий там мав склад вибухових материялів. Вчера запалив ся порох, котрий був замкнений в зелїзній касї вертгаймівскій, котрого було там около 40 кільограмів. Від того вибуху займили ся і другі материяли вибухові в склені і настала страшна катастрофа. В самім склені згоріли три особи а Кеслера тяжко покалїчило.

— Яка жалоба, такий вирок. Нїхто би не подумав, які то нераз справи мусить судия судити і треба нераз дїйстно бути хиба Саламоном, щоби видати справедливий або відповідний вирок. Судия в Льондонї, Кеннедї, котрому недавно прийшло ся видавати вирок в справі якої мабуть досн не судив ще нїякий судия, знайшов ся на висоті свого званя і умів собі порадити. До него прийшов якийсь чоловік і устно подав жалобу на свою доньку 21-лїтну дївчину за то, що она не хоче рано вставати. Деинде, не в Анґлїї, судия уважав би то за кпини і що найменше такому позовникови показав би двері. Але Кеннедї вислухав спокійно позовника і видав такий вирок: „Коли ваша донька не хоче вставати, то привяжіть її посторонок до ноги і стягніть з постелї“. Позовник не конче був рад з такого вироку і серед загального сьміху людий, що під той час були в судї, вийшов з салї.

Господарство, промисл і торговля.

— Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних у Львові оповіщує: Дотеперішню назву стациї „Стріґно“ лежачої на шляху Тріент-Тецце, змінено з днем 1 липня 1896 на „Віляндо-Стріґно“.

Урядова Ґазета львівска оголошує розписанє оферт для достави шутру з каменя товченого і рафованого, котрий в роцї 1897 ц. к. дирекция руху у Львові буде потребувати. — Оферти зладжені на відповідних друках можна вносити найпізнїйше до 10 серпня с. р. до 12-ої год. в полудне до ц. к. дирекциї руху у Львові.

Зелїзниця льокальна Шварценав-Цветль зі стациями Берншляґ, Германс, Ґрос-Ґльоґнїц і Цветль і перестанком Ґеротер-Штіфт Цветль передана до прилюдного ужитку дня 5 липня 1896. Згадані стациї уряджені для загального руху, а перестанок тілько для перевозу осіб і пакунків.

Галицко-угорский рух спільний. З днем 1 серпня 1896 увійде в житє додаток IV. до цїн единичних.

Торг збіжевий.

Львів дня 29 липня: Пшениця 7·20 до 7·40 зр.; жито 5·60 до 5·90; ячмінь броварний —·— до —·—; ячмінь пашний 4·50 до 4·—; овес 5·60 до 6·—; ріпак 8·50 до 8·75; горох 4·50 до 8·—; вика 4·50 до 4·75; насїнє льнянне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·25 до 4·50; гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка —·— до —·—; шведска —·— до —·—; біла —·— до —·—; тимотка —·— до —·—; ганиж —·— до —·—; кукурузa стара —·— до —·—; нова 0·— до 0·—; хміль 10·— до 18·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 31 липня. Приїхав тут маршалок краєвий гр. Стан. Баденї.

Пятицеркви 31 липня. В шпитали уміщено 43 тяжко покалїчених, з котрих богато ночи не переживуть. Стан здоровля бурмістра єсть небезпечний. Знатоки кажуть, що в ратуши мусїло бути, що найменше яких 40 кільоґрамів пороху або нітроґлїцерини, котра експльодувала. (Гляди новинку).

Кіль 31 липня. Приїхав тут нїмецкий цїсар на корабли „Гогенцоллерн“.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

цїлий плян нерозумний, не можливий до переведеня і майже самоубийством. Коли-ж би ті сьмілі і відважні люди виратували ся якимсь чудесним способом, подібно як та громадка із залоги корабля „Поляріс“, то не був би то нїякий доказ розуму і слушности Нанзенової гадки.

Однакож суть і такі люди, котрі припускають що Нанзенови, коли вже не удало ся то певно удасть ся дістати ся до бігуна, але анї кораблем, анї на кризї лиш псами на санях. Льоквуд, член виправи Ґрілїґо в 1881 р., пустив ся був трома саньми до бігуна, а до кождих саний було запряжених по три пси; він робив на день по пять миль ґеоґрафічних і доїхав до 83 степ. і 24 мін. на півночи, а був би міг заїхати ще дальше, як би его сани були практичнїйші і лекші. Паєр в краю Франц Йосифа мав всего лиш одні сани з трема псами а прецї заїхав ними аж поза 82 степень і за 27 днїв зробив 80 миль дороги, робив отже на день пересічно около трох миль. Молодий Аструп мав сани, зроблені на лад ескімоский, котрі тягнуло аж сїм псів і він робив на день часами звиш 100 кільометрів дороги.

Всї ті і тим подібні подорожі роблено псами і показало ся, що був успіх. Нанзен має тепер аж 33 псів, котрих забрав з Хабарової. Єго сани знамениті а провіянту і всїх приборів має подостатком. Коли-ж припустимо, що він мусїв їхати псами яких 90 днів, то міг в тім часї зробити 210 ґеоґрафічних миль і доїхали до бігуна. Отже не єсть неможлива річ, що Нанзен доїхав до бігуна саньми. Мав богато псів і подостатком провіянту, а коли ще може дістав ся до якої землї, то їзда могла відбувати ся скоро. Підчас тої їзди міг роздобути собі і сьвіжого мяса. Льоквуд видїв на 83 степ. і 24 мін. птахи і пси морскі, а Паєр поза 82 степ. видїв також звірята. Можна собі легко подумати, що Нанзен доїхавши до бігуна, не захотїв там ще раз зимувати. Коли отже в 1895 р. рушила крига, то може єму удасть ся добитись до сибірского побережа. Може єму забракло тепер вугля на корабли і его корабель мусить плисти вітрилами, а „Фрам“ не пливе борзо, бо робить лиш чотири милї на годину і він доїхав би длятого до Котельного острова (Новосибірскі острови) не скорше, аж десь у вересни і тут вже знайде склад ч. 1, котрий зробив для него бар. Толль.

По чиїй сторонї буде правда, се покаже хиба лиш будучність. Лишім же Нанзена, а послухаймо тепер, що кажуть знатоки о подорожи Андре'го бальоном. Чи він вже дїйстно вибрав ся дня 27 с. м. в дорогу, як було заповіджено, того ще не знати, бо доси нема потвердженя тої вісти. Против єго подорожи промавляє насампеPед то, що не знати і не можна нїяк того наперед означити, чи вітер буде дїйстно нести бальон до бігуна. Пруский воздухоплавець, капітан Медебек, каже, що бальон Андре'го єсть за малий, щоби міг відбути таку дорогу і що треба було насамперед робити проби, бо не знати, який єсть воздух на далекій півночи і як він впливає на бальон. Наконець не може Медебек нїяк з тим згодити ся, що Андре при помочи линв буде міг кермувати бальоном. Нехай би був Андре зробив пробу і то в зимі та летїв своїм бальоном н. пр. з Мадриду аж до Росиї через кілька днів і серед всїлякої погоди і при тім кермував ним, то тогди може було би може й можна мати надію, що єго плян удасть ся.

(Дальше буде.)

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.